

**МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА СТРАТЕГІНИХ КОМУНІКАЦІЙ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ**

**ФАКУЛЬТЕТ КУЛЬТУРОЛОГІЇ ТА СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ
КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ, ПЕДАГОГІКИ ТА ФІЛОЛОГІЇ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету культурології та
соціальних комунікацій

Наталія КОРЖИК

«27» серпня 2025 р.

Робоча програма
навчальної дисципліни
**«КЗВ: ПЕДАГОГІКА ТА ПСИХОЛОГІЯ В ХОРЕОГРАФІЧНОМУ
МИСТЕЦТВІ»**

Галузь знань	02 Культура та мистецтво
Спеціальність	024 Хореографія
Освітньо-професійна програма	Хореографія
Рівень вищої освіти	другий (магістерський)

Харків – 2025

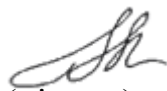
Робочу програму склала: Потьомкіна Н. З.
доктор філософії, викладач кафедри психології, педагогіки та філології

Мова навчання: українська

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри психології, педагогіки та
філології
протокол №1 від «25» серпня 2025 р.

В.о. завідувача кафедри _____ Дмитро ПРИХОДЬКО
(підпис)

Робочу програму затверджено на засіданні ради факультету
культурології та соціальних комунікацій
протокол №1 від «27» серпня 2025 р.

Голова ради факультету КСК _____ Наталя КОРЖИК
(підпис)

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів - 3	Галузь знань 02 Культура та мистецтво	Обов'язкова	
	024 Хореографія		
Змістових модулів – 2 Індивідуальний проєкт	Спеціальність (професійне спрямування): хореографія Освітньо-кваліфікаційний рівень: <u>бакалавр</u>	Рік підготовки:	
		2-й	Змістових модулів – 2
Семестр			
3		Загальна кількість годин – 90	
Лекції			
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 3. Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи – 4 Найменування показників	Ступінь: Магістр Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	20	6
		Семінарські	
		10	4
		Самостійна робота	
		60	80
		Вид контролю:	
		Залік	Залік
		Характеристика навчальної дисципліни	

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання — $\frac{3}{4}$

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Психологія та педагогіка в хореографічному мистецтві» – навчальна дисципліна, спрямована на ознайомлення здобувачів з теоретичними засадами і практичними аспектами організації освітнього процесу, з психолого-педагогічними проблемами розвитку та становлення особистості учня, а також забезпечує формування вмінь та навичок здійснення педагогічної діяльності з застосуванням педагогічних технологій, прийомів, методів, засобів та інноваційних підходів в організації форм навчання. Її вивчення передбачає підвищення у студентів професійної компетентності для здійснення педагогічної діяльності у початкових, профільних та фахових закладах освіти.

Метою вивчення дисципліни «Педагогіка та психологія в хореографічному мистецтві» є набуття здобувачами професійної компетентності педагога, ознайомлення студентів з сучасною системою освіти, педагогічними основами навчання і виховання учнів та психологічними основами організації навчально-виховного процесу у закладах освіти.

Завдання вивчення дисципліни:

- ✓ формування знань про мету, завдання, зміст, закономірності та принципи організації навчання в умовах закладу освіти;
- ✓ опанування форм, методів, прийомів організації навчального та виховного процесів у закладах освіти;
- ✓ визначення психолого-педагогічних основ професійного становлення педагога, розвиток його педагогічної техніки і майстерності;
- ✓ визначення психолого-педагогічних проблем, особливостей розвитку і становлення особистості учня;
- ✓ формування умінь побудови педагогічної взаємодії та педагогічного спілкування;
- ✓ формування уявлень про імідж та авторитет сучасного педагога.

Після завершення курсу здобувач освіти:

- знає базові вікові особливості розвитку психіки в онтогенезі;
- орієнтується в педагогічних стилях і методах взаємодії;
- уміє визначати емоційний стан дитини в процесі навчання;
- вміє попереджувати та вирішувати конфлікти у хореографічному середовищі;
- розробляє адаптивні стратегії взаємодії з урахуванням віку, темпераменту та соціального контексту.

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання та підсумкова форма контролю. Кожна оцінка виставляється відповідно до розроблених викладачем та заздалегідь оголошених здобувачам критеріїв; пропуски поточного та тематичного контролю відпрацьовуються. Форму і час відпрацювання здобувач та викладач взаємоузгоджують. Після закінчення вивчення навчальної дисципліни, для контролю засвоєння дисципліни навчальним планом передбачений підсумковий контроль – залік, який включає: 1) оцінку відвідуваності та активності під час лекційних занять; 2) оцінку виконаного завдання самостійної роботи; 3) оцінку за презентацію результатів виконаних завдань на семінарських заняття; 4) підсумковий тест.

Політика академічної поведінки та доброчесності: кожна оцінка виставляється відповідно до розроблених викладачем та заздалегідь оголошених здобувачам критеріїв; пропущені заняття відпрацьовуються; пропуски поточного та тематичного контролю відпрацьовуються. Форму і час відпрацювання здобувач та викладач взаємопогоджують. Плагіат та інші форми нечесної роботи неприпустимі. Недопустимі підказки і списування у ході виконання контрольних робіт та на іспиті.

Норми академічної етики: дисциплінованість; дотримання субординації; чесність; відповідальність; робота в аудиторії з відключеними мобільними телефонами. Конфліктні ситуації мають відкрито обговорюватись в академічних групах з викладачем, необхідно бути

взаємно толерантним, поважати думку іншого. Критерії оцінювання результатів навчання за 100 бальною рейтинговою шкалою.

Критерії оцінювання результатів навчання:

«Відмінно», оцінка ECTS «A», 90 – 100 балів. Здобувач засвоїв матеріал в повному обсязі та вміє його застосовувати для вирішення практичних питань. Володіє термінами, логічно та послідовно викладає матеріал.

«Добре», оцінка ECTS «B», 82 – 89 балів. Здобувач достатньо повно володіє змістом дисципліни, але допускає окремі помилки при логічному викладенні матеріалу, що, тим не менш, дозволяє вільно користуватися надбаними навичками на практиці, приймати відповідні рішення.

«Добре», оцінка ECTS «C», 74 – 81 бал. Здобувач засвоїв основну частину теоретичного змісту дисципліни, але робить окремі помилки в викладенні матеріалу, в змісті теорії, окремих термінів. Завдання-рішення приймаються з незначними помилками.

«Задовільно», оцінка ECTS «D», 64 – 73 бали. Здобувач засвоїв теоретичний матеріал, але має неточності в розумінні окремих тем та питань, що ускладнює йому пошук вірних відповідей при прийнятті рішень-завдань. Допускає окремі помилки у визначенні термінів.

«Задовільно», оцінка ECTS «E», 60 – 63 бали. Здобувач не в повному обсязі засвоїв теоретичний матеріал, має складності з його практичним застосуванням, робить окремі помилки у викладенні базового матеріалу, у визначенні термінів. Але прийняття рішень здійснює у вірному напрямку, з окремими помилками.

«Незадовільно з можливістю повторного складання», оцінка ECTS «FX», 35 – 59 балів. Здобувач засвоїв половину теоретичного матеріалу, набув окремі навички його практичного застосування, але не достатньо для прийняття відповідних рішень з поставлених перед ним питань, робить помилки в термінах.

«Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни», оцінка ECTS «F», 0-34 бали. Здобувач засвоїв значно менше половини теоретичного матеріалу, не має навичок його практичного застосування за відсутністю відповідних знань.

Умови перезарахування результатів неформальної та інформальної освіти:

Неформальна освіта передбачає освіту, яка здобувається, як правило, за освітніми програмами та не передбачає присудження визнаних державою освітніх кваліфікацій за рівнями освіти, але може завершуватися присвоєнням професійних та/або присудженням часткових освітніх кваліфікацій.

Інформальна освіта (самоосвіта) передбачає освіту, яка є самоорганізованим здобуттям особою певних компетентностей, зокрема під час повсякденної, громадської, професійної або іншої діяльності.

Зарахування результатів неформальної та/або інформальної освіти відбувається за наявності відповідного документу, що передбачає підтвердження отриманих компетентностей, які зафіксовані у декларації про попереднє навчання.

Відповідно до Положення про порядок визнання результатів навчання здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти у ХДАК здобувачеві може бути зараховано повний об'єм кредитів або частину кредитів у разі співпадіння з темами освітнього компоненту, або додатково нараховано бали у розмірі — до 2% від можливої кількості балів набраних до форми підсумкового контролю.

2. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Психолого-педагогічні основи хореографічної освіти

1. Предмет і завдання дисципліни в контексті мистецької освіти.
2. Особливості хореографічної діяльності як педагогічного процесу.

3. Місце психології та педагогіки у формуванні викладача-хореографа.
4. Етичні аспекти взаємодії з дітьми та підлітками у мистецькому освітньому середовищі.

Тема 2. Вікова та педагогічна психологія у хореографічному мистецтві

1. Загальні закономірності психічного розвитку людини.
2. Основні вікові етапи в межах онтогенезу.
3. Психолого-педагогічна підтримка в кризові періоди життя людини.
4. Вікові особливості тілесності, самосприйняття й емоційності у контексті танцювальної практики.

Тема 3. Психологія дитини в хореографії

1. Мотиваційна сфера у різні вікові періоди: як формувати інтерес до танцю.
2. Емоційне підкріплення та емоційна безпека на заняттях.
3. Особливості формування самооцінки та самоприйняття засобами хореографії.
4. Вправи на діагностику мотивації та емоційного стану дитини.

Тема 4. Соціалізація дитини в хореографічному колективі

1. Хореографічний колектив як агент соціалізації.
2. Механізми групової динаміки: лідерство, ролі, авторитет.
3. Стратегії інтеграції «трудних» або замкнених дітей.

Тема 5. Педагогічна взаємодія у хореографії

1. Типи педагогічних позицій: авторитарна, демократична, партнерська.
2. Особистість педагога та індивідуальний стиль педагогічної діяльності.
3. Особливості невербального спілкування в хореографічному процесі.
4. Вплив особистості педагога на формування особистості учня.

Тема 6. Дитина на сцені: психологічна підготовка до виступу

1. Психологічні стани перед виступом: тривога, збудження, страх.
2. Техніки релаксації, дихальні та тілесно-орієнтовані вправи.
3. Етапи підготовки дитини до сценічного виступу.

Тема 7. Конфлікти в хореографічному середовищі: попередження та вирішення

1. Причини виникнення конфліктів (дитина–педагог, діти між собою, педагог–батьки).
2. Конструктивні стратегії вирішення конфліктів.
3. Діалогічне спілкування як інструмент профілактики.
4. Рольові ігри: аналіз конфліктних ситуацій.

Тема 8. Інклюзивність у хореографічній освіті

1. Основи інклюзивного підходу в мистецькому навчанні.
2. Психологічні особливості дітей з особливими освітніми потребами.
3. Педагогічна підтримка, адаптація матеріалу.

Тема 9. Сучасні педагогічні стратегії у хореографічній освіті

1. Особистісно-орієнтоване та компетентнісне навчання в мистецькому контексті.
2. Інтерактивні технології (гра, арт-техніки, сторітелінг, імпровізація).
3. Виховний потенціал хореографічної діяльності.
4. Педагогічне наставництво і коучинг у мистецькому середовищі.

Тема 10. Психологічне благополуччя дитини у хореографічному навчанні

1. Ознаки психічного виснаження, емоційного вигорання, перенапруження.
2. Профілактика психотравмуючих ситуацій у хореографії.
3. Практики емоційної підтримки й безпечного середовища.
4. Розробка рекомендацій для викладача щодо м'якого впливу.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	с	п	інд	с.р.		л	с	п	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 1. Психолого-педагогіч ні основи хореографічної освіти	6	2				4	6	2				4
Тема 2. Вікова та педагогічна психологія у хореографічному мистецтві	6	2				4	6					6
Тема 3. Психологія дитини в хореографії	12	2	2			8	12		2			10
Тема 4. Соціалізація дитини в хореографічному колективі	12	2	2			8	12		2			10
Тема 5. Педагогічна взаємодія у хореографії	6	2				4	6					6
Тема 6. Дитина на сцені: психологічна підготовка до виступу	12	2	2			8	12					12
Тема 7. Конфлікти в хореографічному середовищі: попередження та вирішення	12	2	2			8	12	2				10
Тема 8. Інклюзивність у хореографічній освіті	6	2				4	6					6
Тема 9. Сучасні педагогічні стратегії у хореографічній освіті	6	2				4	6					6
Тема 10. Психологічне благополуччя дитини у хореографічному навчанні	12	2	2			8	12	2				10
Усього годин	90	20	10			60	90	6	4			80

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин дфн/зфн	Кількість балів, які може отримати здобувач
1.	Психологія дитини в хореографії: мотивація, емоції, самооцінка	2/2	7
2.	Соціалізація дитини в хореографічному колективі	2/2	7
3.	Дитина на сцені: психологічна підготовка до виступу	2/-	7
4.	Конфлікти в хореографічному середовищі: попередження та вирішення	2/-	7
5.	Психологічне благополуччя дитини у хореографічному навчанні	2/-	7
Разом:		10/4	35

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин дфн/зфн	Кількість балів, які може отримати здобувач
1.	Тема 1. Психолого-педагогічні основи хореографічної освіти	4/4	3
2.	Тема 2. Вікова та педагогічна психологія у хореографічному мистецтві	4/6	3
3.	Тема 3. Психологія дитини в хореографії	8/10	
4.	Тема 4. Соціалізація дитини в хореографічному колективі	8/10	3
5.	Тема 5. Педагогічна взаємодія у хореографії	4/6	
6.	Тема 6. Дитина на сцені: психологічна підготовка до виступу	8/12	
7.	Тема 7. Конфлікти в хореографічному середовищі: попередження та вирішення	8/10	3
8.	Тема 8. Інклюзивність у хореографічній освіті	4/6	
9.	Тема 9. Сучасні педагогічні стратегії у хореографічній освіті	4/6	6
10.	Тема 10. Психологічне благополуччя дитини у хореографічному навчанні	8/10	7
Разом:		60/80	25

6. Форми поточного та підсумкового контролю

Методи навчання

Проблемно-орієнтований (проблемна лекція, лекція візуалізація, підсумкова лекція та презентація, семінар у формі дидактичного квесту), Метод проблемного викладання, частково-пошуковий метод, кейс метод, ігрові методи (ділові ігри), тренінгові методи навчання.

Форми контролю

Підсумковий контроль. Для контролю засвоєння дисципліни навчальним планом передбачений залік

Поточний контроль. Для поточного контролю використовуються результати практичних занять, усне опитування, письмове опитування, реферати, презентації.

Питання до підсумкової форми контролю (залік)

1. У чому полягає предмет і завдання дисципліни «Психологія та педагогіка в хореографічному мистецтві»?
2. Хореографічна діяльність як педагогічний процес. У чому специфіка?
3. Яке місце займають психологія та педагогіка у професійній підготовці викладача-хореографа?
4. Які етичні принципи важливо дотримуватися у взаємодії з дітьми та підлітками?
5. Які основні закономірності психічного розвитку людини?
6. Назвіть ключові вікові етапи онтогенезу.
7. Які види психолого-педагогічної підтримки необхідні у кризові періоди життя?
8. Як вікові особливості тілесності й емоційності впливають на танцювальну практику?
9. Які чинники формують мотивацію дитини до занять танцем?
10. Як забезпечити емоційну безпеку під час занять?
11. Яким чином хореографія сприяє розвитку самооцінки дитини?
12. Які вправи можна застосувати для діагностики мотивації та емоційного стану учня?
13. Яку роль відіграє хореографічний колектив у соціалізації дитини?
14. Які механізми групової динаміки найбільш помітні в танцювальному середовищі?
15. Які стратегії допомагають інтегрувати дітей із труднощами у спілкуванні?
16. Охарактеризуйте основні типи педагогічних позицій (авторитарна, демократична, партнерська).
17. Як особистість викладача впливає на індивідуальний стиль педагогічної діяльності?
18. Які особливості має невербальне спілкування у хореографії?
19. Як особистість педагога впливає на формування особистості учня?
20. Які типові психологічні стани переживає дитина перед виступом?
21. Назвіть техніки релаксації та дихальні вправи, корисні для зниження тривожності.
22. Які етапи психологічної підготовки дитини до сценічного виступу можна виділити?
23. Які основні причини конфліктів у хореографічному середовищі?
24. Які стратегії вважаються конструктивними для вирішення конфліктів?
25. Як діалогічне спілкування сприяє профілактиці конфліктів?
26. Яке значення мають рольові ігри для аналізу конфліктних ситуацій?
27. У чому полягає сутність інклюзивного підходу в мистецькій освіті?
28. Які психологічні особливості мають діти з особливими освітніми потребами?
29. Які методи педагогічної підтримки та адаптації матеріалу ви знаєте?
30. У чому полягає особистісно-орієнтоване та компетентнісне навчання у мистецькому контексті?
31. Які інтерактивні технології (гра, сторітелінг, імпровізація) можна використовувати у викладанні танцю?
32. Який виховний потенціал має хореографічна діяльність?
33. Яке значення має педагогічне наставництво і коучинг у мистецькому середовищі?
34. Які ознаки психічного виснаження й емоційного вигорання можуть з'явитися у дитини?
35. Які заходи профілактики психотравмуючих ситуацій варто застосовувати у хореографії?
36. Які практики емоційної підтримки сприяють формуванню безпечного освітнього середовища?
37. Які рекомендації можна дати викладачу для м'якого впливу на дитину у навчальному процесі?

7. Система оцінювання

За темами											Залік	Всього
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	Всього		

3	3	7	10	-	7	10	-	6	14	60	40	100
---	---	---	----	---	---	----	---	---	----	----	----	-----

Розподіл балів за формами контролю.

- участь в груповому обговоренні за темою лекційного матеріалу – 2-3;
- відповідь під час семінару із презентацією наочного матеріалу (презентація, інфографіка, схема тощо) за темою – до 7;
- самостійна робота (передбачає виконання додаткових за темою практичних завдань на поглиблення знань та практичних навичок) – до 3;
- виконання індивідуального творчого практичного завдання у межах дисципліни- 3;

Можлива кількість балів, набраних до підсумкової форми контролю: 60 балів.

Залік – від 60 до 100 балів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

8. Навчально-методичне забезпечення

Пакет навчально-методичного забезпечення: Програма дисципліни, Робоча програма дисципліни, Конспект лекцій, Інструктивно-методичні матеріали до практичних занять, Інструктивно-методичні матеріали по організації та плануванню самостійної роботи здобувачів вищої освіти, Засоби діагностики, Методичне забезпечення контролю знань.

9. Рекомендована література

Обов'язкова

1. Волкова Н. П. Педагогіка : навч. посіб. / Н. П. Волкова. – Вид. 4-те, стер. – Київ : Академвидав, 2012. – 615 с.
2. Лозниця В. С. Психологія і педагогіка: основні положення : навч. посіб. / В. С. Лозниця. – Київ : ЕксОб, 1999. – 302 с.
3. Лозова В. І. Теоретичні основи виховання і навчання : навч. посіб. / В. І. Лозова, Г. В. Троцько. – 2-ге вид., випр. і доп. – Харків : ОВС, 2002. – 400 с.
4. Мойсеюк Н. Є. Педагогіка : навч. посіб. / Н. Є. Мойсеюк. – Вид. 3-є, допов. – Київ : КДНК, 2001. – 607 с.
5. Педагогічна майстерність учителя : навч. посіб. / [за ред. В. М. Гриньової, С. Т. Золотухіної]. – Вид. 2-е, випр. і допов. – Харків : ОВС, 2006. – 221 с.
6. Фіцула М. М. Педагогіка : навч. посіб. / М. М. Фіцула. – 2-е, випр., доп. – Київ : Академвидав, 2005. – 560 с.

Додаткова

1. Безпалько О. В. Соціальна педагогіка в схемах і таблицях : навч. посіб. / О. В. Безпалько. – Київ : Центр навч. л-ри, 2002. – 139 с.
2. Галузинський В. М. Педагогіка: теорія та практика : посіб. для вузів / Галузинський В. М., Євтух М. Б. – Київ : Вища школа, 1995. – 237 с.
3. Кузьмінський А. І. Педагогіка у запитаннях і відповідях : навч. посіб. / А. І. Кузьмінський, В. Л. Омеляненко. – Київ : Знання, 2006. – 311 с.
4. Левківський М. В. Історія педагогіки : підручник / М. В. Левківський. – Харків : Центр навч. л-ри, 2003. – 359 с.
5. Любар О. О. Історія української школи і педагогіки : навч. посіб. / О. О. Любар, М. Г. Стельмахович, Д. Т. Федоренко. – Київ : Знання, 2003. – 449 с.
6. Подоляк Л.Г., Юрченко В.І. Психологія вищої школи: Підручник. - 3-тє вид., випр. і доп. - К.: Каравела, 2011. - 360 с.
7. Рудницька О. П. Педагогіка: загальна та мистецька : [навч. посіб.] / О. П. Рудницька. – Тернопіль : Навчальна книга-Богдан, 2005. – 355 с.

Інформаційні ресурси Інтернет

1. Харківська міська спеціалізована музично-театральна бібліотека імені К. С. Станіславського. URL: <https://mtlib.org.ua/>
2. Харківська державна наукова бібліотека імені В. Г. Короленка. URL: <https://korolenko.kharkov.com/>
3. Бібліотека Харківської державної академії культури. URL: <http://lib-hdak.in.ua/>
4. Наукова періодика України. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/portal/>
5. Студентська бібліотека <http://studentbooks.com.ua/>
6. Електронна бібліотека КНЕУ URL: http://lib.kneu.edu.ua/ua/e_resours_bibl/elek_bibl_litr/
7. Всеукраїнська електронна бібліотека. URL: <http://youalib.com/>